

Callenberg.

Nga. 96. 2

Be

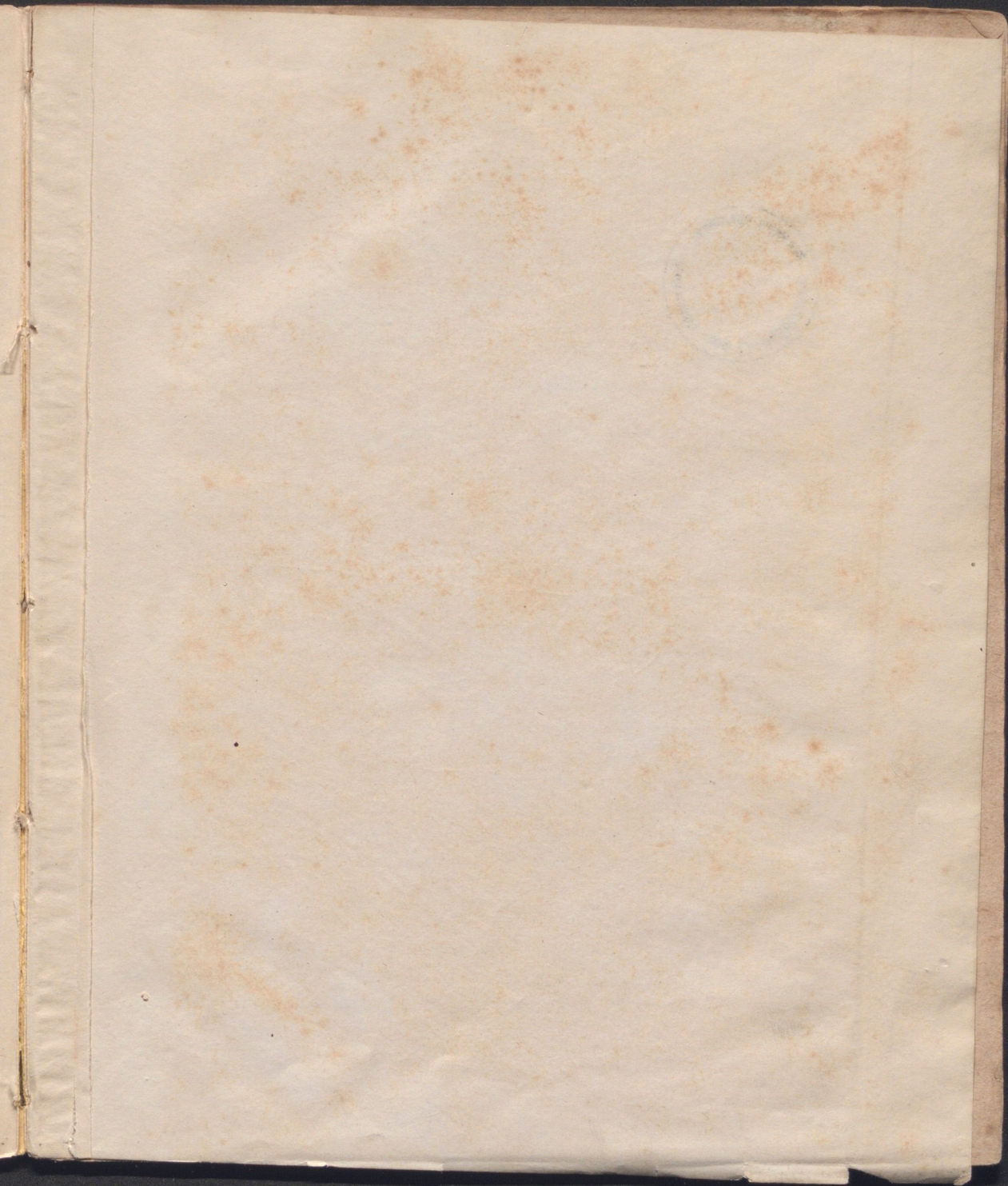
3527

Ha 179

Xga 96. Q

PROGRAMMA

Quo
De studio historię literarię academico

differit

Suasque in illam prælectiones honoratissimis
commilitonibus offert

IO. HENR. CALLENBERG

Hala, in typographia instituti Iudaici. MDCCCXXXIII.

* * * * *

§. I.

OMne studiosa vitę curriculum in quatuor commode distribuitur tempora, scholasticum, academicum, candidatorum, actuosum. Ultimo eum tribuo statum, quo quis munere fungitur publico, plurium hominum inferuens commodis, dum collectos doctrinę thesauros dispensat. Singulis istis temporibus sua convenire studia, non ibit inficias, qui diuersas ingenii perpēdit ætates, artium ac scientiarum discrimina, aliasque res, hoc vitę genus circumstantes. Non solum certę disciplinę unicuique tempori sunt accommodatę, sed certę etiam disciplinarum quarundam pensę. Jam si historię literarię consideramus amplitudinem, dictis temporibus singulis partem quandam eius esse propriam, facile apparebit.

§. II.

Dicam, quid degens in academię iuuenis discere ex illa historia debeat, siquidem ei propositum sit, ad solidę eruditionis decus provehit. Diuidere vero historiam literariam in pensę, atque hæc distri-

):(

distri-

distribuere in quatuor illa tempora, non patitur tabulae hujus angustia. Paucis igitur, ac sine ambagibus indicabo, quodnam historiae hujus sit pensum academicum. Id in eo positum arbitror, ut quisque earum scientiarum, quas tractat ex professo, fata praecipua, primariosque scriptores noscat accurate, reliquas autem historiae literariae partes summam perlustrer, ea tamen cum industria, ut deinceps, si res poscat, suo Marte, earum quoque accuratiorem cognitionem facile sibi possit comparare. Adferrem rationes ad confirmandam, quam dixi, sententiam: at justo longior foret argumentatio. Quotusquisque prudentiae literariae praepcepta tenet, nec prorsus in historiae, de qua loquimur, campo hospes est, is sane me a vero haud aberrare, iudicabit.

§. III.

Nunc ostendere deberem, quid, probata hac pensae historici designatione, tam doctoribus, quam auditoribus academicis in ejus tractatione observandum esse videatur. Sed illis regulam praescribere arrogantiae foret. Id tantum optemus, ut, si non quotannis, saltem unoquoque biennio, tam in universam historiam literariam summariae, quam in primariorum disciplinarum historiam fusiores, curatioresque habeantur praelectiones; item, ut quisque ejus, quam profiteretur, scientiae, tradat quoque historiam, eamque plenior. Vidimus hic venerandos theologos, illustres iurium doctores, atque philosophos, qui saarum disciplinarum historiam enarrarunt; ac etiamnum habemus praestantissimum medicae artis professorem, qui pro sua quoque parte idem laudabiliter exsequitur. Nec dubitandum, plures passim doctores academicos hujus generis institutionem inchoaturos esse, nisi metuerent, ne idem sibi eueniat, quod olim accidit Altingio. Hic cum, praeclearo instituto, auditoribus doctrinarum theologicarum exponeret historiam, ab his rogatus fertur, ut, omisso hoc labore superuacaneo, *thesin*, quam dicunt, tantummodo doceret: in quo ille quidem imperito &, ut videtur, maxima ex parte mercenario gregi velificari coactus fuit.

§. IV.

Ad id progredior, quod auditoribus agendum sit, ut ad eam
rei

rei literariae peritiam perueniant, quam academicae vitae assignaui. Totum id uertitur in auditione praedictionum, quae modo sunt delineatae, & in usu aliorum quorundam praesidiorum. Ex numero horum sunt scripta quaedam compendiosa, bibliothecae, tabernae librariae; eruditi viri, quorum consuetudine etiam extra auditoria frui licet. Non est autem, ut quis queratur, insignem se temporis iacturam esse facturum, si eam, quae poscatur, historiae isti debeat adhibere diligentiam. Paucae singularum hebdomadam horae sufficient acquirendo filo huic Ariadnae, quod ipsi posthac in omni reliquo studiorum cursu maximae utilitatis fructum praebent. Superfedeo autem laudatione historiae, tam iucundae, quam utilis, cum typis exscripta proftet, autore professore Jenensi, *Stollio*, cuius magna sunt merita in rem, a se praedicatam.

§. V.

Superest; praestantissimi commilitones, ut aperiam, qua fiducia si non ducem, comitem certe, paulum antecedendo exploraturum vestigia, vobis in hoc studio me offeram, quamque uiam sim ingressurus. Mihi a primis adolescentiae annis obtigit occasio plures diei horas transigendi in Gothanis bibliothecis instructissimis, nempe in ducali, ac in ea, quam *Vockerodtus*, celebris literator, collegerat. Huc delato non solum una alteraque patuit bibliotheca priuata, sed publicae quoque, quam orphanotropheum habet, primum per plures annos singularis concessus fuit usus, tandem quoque data praefectura. Quadriennium consumsi in huius ordinatione, cum in ea rationem potius sequerer, quam consuetudinem. Itaque amici nonnulli, fautoresque, rati, me hoc pacto quandam adsecutum esse peritiam, qua aliis quoque prodesse possim, suafores fuerunt, ut reliquas literariis dispungam praedictiones. Feci id superioribus annis, idemque hoc etiam semestri spatio sum factururus.

§. VI.

Summa eorum, circa quae meus versabitur sermo, typis excuditur, ut habeatis, carissimi auditores, propositi mihi ordinis conspectum, & tam praeparationis, quam repetitionis subsidium. Exemplo prauiuit *Gundlingiana* solertia. Iplas *Gundlingii* summas de-

darandi, fufiusque exponendi cepiffem confilium, fi ad omnes difci-
plinas ejus fe extendiffet delineatio. In animo tamen habeo, fe-
qui illius prudentiam in potioris utiliorisque materiae delectu.

§. VII.

Atque hæc mea erit methodus, ut rerum capita neruofe illu-
frem, fontesque oftendam, ex quibus amplior eorum notitia hauri-
ri poffit. Superiori tempore fufior fui in exponenda theologia
historia; in præfenti vero pleniorẽ explanationem cum philofophi-
æ practicæ, imprimis politicæ, tum iurifprudentiæ historia nan-
cifcetur: reliquas hiftoriæ literariæ partes curate quidem, breuius
tamen recenfebo. Ad iurifprudentiã quod attinet, præiudicii amo-
liendi cauffa, verbo commemoro, me quoque aliquandiu, fubnaf-
cente occafione, acroafibus interfuiffe iuridicis. Cæterum prælectio-
num mearum vigefimo hujus mennis die, hora XI - XII facturus fum
initium. Libri recenfiti fecunda quarti diei hora pomeridiana in
orphanotrophei bibliotheca exhibebuntur ad euoluendum. Cœlefte
autem Numen fecundet incepta noftra, iisque felicem largiatur
fucceffum, atque fructum. Scripsi d. ix. Maj.

CLD 1000 XXXIIL

Be 3521 gr

S

ULB Halle

006 907 334

3

nt

PROGRAMMA

Quo

De studio historię literarię academico

differit

Suasque in illam prælectiones honoratissimis
commilitonibus offert

IO. HENR. CALLENBERG

Halæ, in typographia instituti Iudaici. MDCCCXXXIII.

